

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, December 20-dik napján, 1814-dik esztendőben

Nagy Britannia.

A' közelebb mult Postanapon költ M. Kurirnak 276-dik lapján félbeszakadott parlamentalis dolgoknak folytatása és végezte.

Minekutánna a' tudva lévő Finantz-Minister a' Spanyol Országban és Frantzia Ország déli részében való iparkodásokról hosszasan beszéllett volna, végtére a' Tierney Ur kívánsága szerint N. Britannia-nak szövetséges társaival való kötelelességekről is szólni kezdett. Ezek között némelleyek (tovább így szóllott) a' mint az asztalon lévő irásokból kitétszik, a' Parlamentom által is helybehagyattak. A' Chaumonti békességes tractában, annak 3-dik tikkelye szerint, arra kötelezte magát Nagy Britannia, hogy a' Fels. Austriai és Orosz Császároknak, és a' Pruszsiai Királynak a' jelenvaló esztendőben azonholnap végezetéig, a' mellyben t. i. az egyesség végképen meghatározódik ötven milliom font sterlinget fog fizetni; ezen kívül Austriának és Pruszsziának két holnapra, az Orosz birodalomnak négy holnapra, hadi seregeiknek hazájokba leendő visszamenetelekre úti költséget. Az ekképen ezen Hatalmasságoknak ígért summapénz, kivéven az Orosz hajósereget, a' melly miatt néhány nehézségk támadtak, de a' Bétsi Congressusban lévő Anglus Minister, Lord

Castlereagh, ezt is elhárítani fogja, megfizetődik.

Tierney Urnak ezen kérdésére, mennyire mehet ez a' summa, azt felelte a' Finantz-Minister, hogy nem igen sokra, és mintegy száz ezer font sterlingre — Továbbá így szóllott, Svétzia Orzágnak öt holnap segitségiért öt száz ezer f. st; hadi népének hazájába való visszamenetelére pedig három száz f. st. fizettetett — Dánia Orzágnak tíz ezer főből álló segitségéért száz ötven ezer — Szitziliani Orzágnak, az avval szerzett egyesség szerint, negy száz ezer f. st. fizetődött esztendőnként. A' mi Portugalliát és Spanyol Orzágot illeti, az ezeknek ígért segedelempenzről nem régiben már szóllottam. Portugalliának néhány esztendőkkel ennekelötte két milliom f. st. fizetődött esztendőnként. Ezen summából Portugalliának öt holnapokra, és hazájokba való vissza masirozásokra a' competens summa kifizetődött. Spanyol Orzággal ugyan semmi formális egyességünk niutsen, de még is a' Spanyol Armádiának segitségéért egy milliom f. st. fizetődött; ezen Orzágnak meglehetős summa adatott költsön fejében, de a' melly még ekkorig sem fizetődött vissza — Még azon tízenöt ezer főből álló hadi seregekért, mellyeket Hannovera küldött, és a' mellyek eleinte a' Svétziai Korona-Hertzeg vezérlése alatt voltanak,

most pedig Austriai Belgiumban kvártélyoznak, az ígért pénzbeli segedelemnek csak fele fizetődött le, de ez is visszafog fizettetni.

Hosszas és heves vetélkedések után, a' mellyekben a' Ministeriummal ellenkező rész, nevezetesen *Tierney, Ponsomby, Whitbread*, és több társaik a' Szitziliának fizetendő segedelemért nagyon megtámadták a' Finantz-Ministert, még is mindazáltal azon summapénzt t. i. a' nyoltz millióm f. st. csak ugyan meg ígérte az A. Parlamentom.

Ennek az Alsó Háznak 25-dik Novemberi gyűlésében ismét tizenöt ezer f. st. kíván a' nevezett Finantz-Minister a' hazájokból kiköltözött Frantziáknak, a' Sz. Domingói lakosoknak, és a' korsikai hadi Tiszteknek, a' kik még ekkorig is visszajön nem mehettek hazájokba, felsegélésekre. A' többi közt azt mondotta, hogy örömet akarná tudni, mikor fognak ezek hazájokba menni; hanem azt is tudja jól, hogy ezek közt sokan találhatnának, a' kiknek, Angliának tett hasznos szolgálatjokért, igazságos jussok vagyon az ott való maradásra, kiváltképen a' hadi személyeknek. A' múltt esztendőben a' hazájokból kiköltözötteknek száz hatvan nyoltz ezer f. st. ajánlatott; most sem kívántatik több, a' melly tárgyról a' Parlamentumnak jövő esztendőbeli gyűlésében bővebben fog beszélni. E' szerint mind a' Felső-mind az Alsó-Parlamentumnak tagjai széllyeloszlottak, és a' jövő Febr. 9-dik napjára halasztatott a' Parlamentumnak öszvegyűlése.

Azoknak voltaképen való megértésekre, a' mellyeket a' Nagy Britanniai dolgokról írtunk, szükség e' két dolgot megvilágosítani, mi legyen a' Parlamentum, 's kik legyenek a' Király ministerei?

I *Parlamentumnak* nevezetik N. Britannianak törvénytévő corpora, es három osztatódik fel, úgy rendre mint a' Királyra és a' Felső 's Alsó Parlamentumra; mindenk résznek egy voksa van, és ezen há-

romnak köz megegyezése nélkül semmit sem lehet törvényesen meg határozni, a' mit pedig ez a' három Rend meghatároz az törvénné tételik, és a' Parlamentumnak ez a' hatalma meg nints szorítva.

A' Felső Parlamentumnak tagjai, a' kik *Peers*nek, avagy Lordoknak az az, fő nemes embereknek hivattatnak, és született Kir. Tanácsosoknak tartatnak, egyházi és világi rendből valók. Az elsőbb rendbeliek az Ersekek és Püspökök, a' kiknek nagy tekintetek és hatalmok van a' Felső Parlamentumban, minden Lordnak, a' ki tudni illik Pairs, széke, szava és voksa van a' F. Parlamentum gyűlésében mihelyt a' 21 esztendőskor el érte. Ezeknek száma meghatározva ugyan nintsen, most mindazáltal 260-ra megyen, és ezeknek előülőjök vagy a' Lord Kantzler, vagy a' Királytól kineveztetett Orátor, az az Szószolló.

Az A. Parlamentum tagjai a' kik 558-an vannak, az Országok Kerületjeiből fő-és mező-városaitól választatnak. Ezeknek gyűlésében az az Orátor, a' kit maga az A. Parlamentum választ, és a' kiket a' Király hivataljában megerősít—A' Parlamentumoknak tagjai mindnyájan protestáns vallásnak; nevezetesen az Anglia Országból valók Episcopálisok, az az olyanok, a' kiknek Ersekjeik és Püspökjeik is vannak, a' Scotia Országból valók Presbyterianusok, az az olyanok a' kik az hierarchiát, az az a' Püspöki méltóságot meg nem isméri, és az Anyaszentegyházba levő leg öregebb ember által igazgattatnak. Mind a' F. mind az A. Parlamentumnak tagjai bizonyos esküvés formájával köteleztetnek a' Király hűségére; a' Protestáns vallás tartására, és az úgy nevezett Testnek letételére, a' mellyben t. i. arra kötelezik magokat, hogy az úgy nevezett Angliai Praetendensekhez soha sem fognak hajlani; minden Angliai tagoknak Episcopálisoknak az az uralkodó Vallásunknak, a' Scotia Országi tagoknak pedig Presbyterianusoknak kell lenni.

Mind a' két Parlamentom tagjainak jussok vagyon arra, hogy valamely projectumot tsináljon, ha ez a' projectum irásban adódik be *Billnek* nevezetik, melly v. egy Commissió által vizsgálatik meg, vagy maga a' Parlamentom hánya veti azt meg, néhány alkalmatosságokban az egész Parlamentum Commissióban formálja magát, következésképpen tanátskozik — Minden *Billt* háromszor kell elolvasni, a' melly ellen külömbkülömbfele ellenvetések tételnek. A' voksoknak többsége határozza meg a' projectumot; hogy ha az A. Parlamentomban ez a' *Bill* bevéteződik, a' Felsőbe küldetik, melly ha abban valami kivétőt talál, vissza küldi az A. Parlamentumhoz; hogy ha azt mind a' két Parlamentom beveszi, a' Királyhoz küldetik, mellyet ha a' Fejedelem helybe hagy, törvényes ereje vagyon, ha pedig helybe nem hagygya, semmi törvényes ereje nintsen. Az A. Parlamentom fontosabb a' Felsőnél, kiváltképpen ha a' *Bill* pénzről szól. A' Királynak hatalma van a' Parlamentom összevívására, elhalasztására, és el oszlatására: mindazáltal hét esztendőnél tovább egy Parlamentum sem tarthat, sem annak gyűlése három esztendőnél tovább nem halasztódhatik; a' Parlamentom gyűlése a' Király halála által széílyel oszlattatik.

II. A' Királynak kilentz Ministerjei vannak. Az első az Ország Birája, a' második az Ország Cancellarius, a' ki egyszerismind a' nagypetsétnyomónak is őrzője. 3 dik a' Fő kintstármester, ennél fontosabb hivatal a' Ministeriumban nintsen, és ezt *Pitt* minister holta napjaig viselte; 4-dik a' Státus Tanáts Előülője; az 5-ik a' titkos petsét őrzője, a' 6-ik a' Nagy Kamarás; a' 7-dik a' Nagy Connetable; a' 8-dik a' Fő-Marschall; 9-dik a' Nagy-Admirális. *Jegyzés* 1-ör). ezek közül a' fő Tisztségek közül néhány örökös és bizonyos familiákhoz van ragasztva, a' többit pedig a' Király osztogatja ki — 2-ör *Scotiában* ezen Országnek Angliával való össze kaptoltatásaelőtt négy nagy,

és négy kis Státushivatalok voltak — Az elsőbkek közül valók voltak a' N. Cancellarius; a' 2 dik a' Nagy-Kintstártó; a' 3-ik a' titkos Petsétőrző; a' 4-ik a' Fő-Titoknok; az 5-dik a' Fő-Archivarius; a' 6-dik a' Fő-Ügyész; a' 7 dik az Al-Kintstármester; a' 8 dik a' Fő törvény Szék Titoknok.

Spanyol Ország.

A' *Gazette de France* azt írja a' Madridi tudósítások után, hogy Marchio *Santa Cruz*, Gróf Peralada helyett Párisi Követnek rendeltetett. Ezt a' hivatalt máregy-néhány Spanyol Grandesek el nem válalták úgy annyira, hogy majd nem minden két hétben új követet kellett a' Királynak rendelni.

Bizonyos dolog, hogy a' Corteseknek egy fő tagjok *Garcia-Herreros*, a' ki a' mult Május 15-dik napjától fogva több társaival együtt tömlőtben ült, most szabadon botsattatott. Ugy reménylik, hogy a' többi is megnyeri a' szabadságát. *Amoros* Urnak az a' munkátskája, mellyet a' Spanyol Országi árulókról irt vala, nagy lármát tsinált azon Országban, melly miatt nem kevés nyughatatlanságban van a' Fő-Kormányzék. A' Király a' Fő-Tanátsnak megparantsolta, hogy minden találató nyomtatványokat foglaltasson el, és a' többinek oda való bevitelét keményen tiltassameg. A' *Castilíai Tanáts* minden polgári és főbe járó hivatalosokhoz, Püspökökhöz, és minden Fő Papokhoz circuláris levelet küldött ezen könyvnek kinyomozására 's elfoglaltatására.

A' Spanyol Királyné igen kedves emberének de la Pace hercegnek a' palotáját VII-ik Ferdinand Királya elfoglalta, és azon Admirális gyűlésének szalájává tétette, melyben *Don Antonio* az Előülő. — A' tengeri dolgokra ügyelő Ministerium, a' mint hallatik, ezen törvényszéknek felállittatása után elfog töröltetni, és az az Admirálisra bízattatni.

A' *Cadixi* tudósítások szerint Nov. 15 dik napján egy 5. milliion Piasterrel megterhelt fregat jött Havannából a'

Cadixi kikötőhelybe. Ezt a fregattét sokáig zárva tartották az Anglusok Bostonban — *Valladolidból* olly hirt vittek Madridba, hogy *Meyano Tamás* tétetett *Macanáz* helyett törvényes dolgokra ügyelő Minis-
ternek, önnön maga pedig a Minister a *Villaviciosai* mulatókastélyba küldetett, melly néhány esztendővel ennekelőtte policum betegházzá tétetődött. Oda vitetett a fentemlitett *de la Pace* hercegis, a volt Spanyol Királynak legkedvesebb embere. (ennek valóságos neve *Godoy Emmanuel*) a ki jeles természetű és elmés vitéz ember lévén a volt Spanyol Királynak olly igen megtettzett, hogy őtet házi barátjának választotta, meggazdagította, és nagy méltóságra emelte.

A *Journal de Paris* tzimű Frantzia ujságlevelék azt beszéllek, hogy Spanyol Országban még most sem szüntek meg az elfogattatások, meg most is sok Cortesek fogattatnak el, nevezetesen az *Andalusiai* fővárosokban, és ezek az elfogattatások nem csak a főembereket, hanem polgárokat is ördeklenek, kit helyes kit helytelen okokra nézve.

Olasz Ország.

Lord Benting Anglus Generális és meghatalmazott követ, a múlt Nov. 25-dikén Angliai utazása után Genuába ismét visszament, 's ott rendkívül való örömmel vétetett. Néhány külföldi ujságlevelék azt hirdetik, hogy ez a nevezetes ember ismét előbbi státiójára Szitzilia Ország fővárosába *Palermóba* fog menni — *Pármába* a múlt November 28-dik napján ismét felállított az ott lévő *Universitas*. *Gróf Marescalchi* Kir. Commissárius, és *Gróf Magacoli-Cerati* Státusminister jelenlétekben — A *Toskánai Nagy-Hertzeg Ferdinánd*, Fels. Urunknak legidősebb testvér öte még most is Pisában mulat, mellynek lakosi nagy bajlandósággal, és tisztelettel viseltetnek Ő Fő Hertzégységéhez — A jelenvaló kedvező időjárásban sok idegen nemzetbeli Urak mennek Rómába;

legtöbben vannak köztök Anglusok, a kik ott való mulatások után onnan Napoly városába mennek.

Bonaparte Lucian, a kit a Sz. Pápa *Caninoi Hertzegnek* tett, és hol *Holpoldiai Grófnak*, és hol *Holnemori Urnak* nevezeti önnön magát, még most is tagja a *Frantzia Institutumnak*. Az ő külső tekintete halavány, és sovány, 's ezen tulajdonságára nézve ötven esztendő embernek tartatik.

Mindenek nagyon betsülik, kiváltképpen arra való nézve, hogy a társaságban kellemetes, tudós, mind a tudományokat, mind a szép mesterségeket igen betsülli, a festett képeknek nagy ésmérője, maga is jó festő, 's ugyan ezen virtusaira nézve jobb lakhelyet Olaszországnál magának nem választhatott volna — *Marquis Gallo* külső dolgokra ügyelő Napoly Országi Minister a múlt November 18-dik napján egy-néhány külföldi Mágúsokat, urakat, Dámákat, 's nevezetes embereket mutatottb a *Nápolyi Királynak*; ezek közt volt *Palini Inkey Cs. Kir. Kamarás Ur* is.

Egy *Giordana Gioani* (*Giordana János*) nevezetű szegény legény avval kérétt *Genában*, hogy ő a viz színén való járásnak mesterségét kitanulta és jól érti. A múlt Nov. utolsó napján mesterségének próbáját akarván adni, olly sok ember gyüllött össze, hogy csak nem öszvenyomták egymást. A nevezett kérkedő ember midőn a vizre akart volna lépni, abba belé esett, a mellyből kivonattatván árestomba tétetett, és azon summapényz mellyet a népektől bévett, az ispotálybéli betegeknek és szegényeknek adatott.

Méhány esztendővel ennekelőtte egy *Parodi* nevezetű *Genuai* szegény ember hazájából kiköltözvén Spanyol Országba bujdosott, és sok nyomorúságai után Spanyol Amerikába bujdosott, a hol az oda való gazdag bányák Directorával megesmerkedvén annak segdevé lett, és sok hasznos szolgálatot is tett. Ennek a gazdag embernek

semmi magzati nem lévén, minden kintsét ennek a' Paródinak hagyta, es azt is végbe vitte, hogy az ő halála után, tisztségébe is helyheztesse; a' minthogy azt is érti és azon hivataljában ő is sok kintsét gyűjtött. De ő is gyermektelen ember lévén minden kintsét azoknak a' Genuai lakosoknak hagyta testamentomában, a' kik az ő nevét viselték.

A' Fels. Szardiniai Király meglévén arról győztetve, hogy a' jelenvaló időben, mellyben a' *Tactica*, az az, a' hadi mesterségnek tudása nélkül, senki jó hadi Tiszt nem lehet, azt a' rendelést tette, hogy a' Szardiniai Armádiánál senki sem Kadet, sem hadi Tiszt nem lehet másképen, hanem a' katonai Akademiában két esztendeig tanulta a' *Mathematica* tudományokat, és jó tanubizonyságot mutathat arról, hogy ő azokban szép előmenetelt tett.

Szövetséges Belgium.

A' Státus-Finantiára ügyelő Státus Titoknok a' mult Nov. 23-dik napján azon Országok a' jövő 1815-dik esztendőbeli költségeit a' Ministerium eleibe terjesztette, melly irásból kitetett, hogy a' jövő esztendőben 12. milliion forintal kevesebb költsége fog a' Státusnak lenni, mintsem volt az elmúlt esztendőki, és hogy a' kintstár is olly állapotban legyen, hogy nem csak elegendő költsége leszen a' közönséges szükségnek kipótolására, hanem hogy a' közönséges adót is meg lehet egy tízedrészszel kissebbíteni.

Ez a' dolog nagyon tetszvéen a' Karoknak és Rendeknek, annak megvizsgálására egy három személyből álló Commissiót rendeltek ki, a' kik azt végbe vivén, helybehagyták, és az uralkodó Hertzegnek is benyújtották, Ő Kir. Hertzegségének is nagyon megtetszvéen ez a' projectum, azt közönségesse tenni méltóztatott.

Frantzia Ország.

A' Pairsek, avagy a' F. Parlamentumnak 3-dik Decemberi gyűlésében a' Fran-

tzia Emigransoknak még el nem adatott jószágokról való szó újjobban előfordult. Ezeknek ügyöket nagyon védelmezte Frantzia Marsall *Macdonald*, így szólván: Uraim! Az én feltételem az, hogy az ezen tárgyra nézve kineveztetett Commissiónak javaslását oltalmazzam. A' melly Commissiónak én is tagja vagyok, és azoknak számát, a' kik e' tárgyra nézve voksoltak vala, én is öregbítem — Nagy buzgósággal vette azon rendeléseket, mellyek a' Deputátusok házában előfordultak, sajnálva említem, hogy ezen tárgy még eddig sem végeztetett el. Az én feltételem egyenesen oda tzelez, hogy azok a' szerentesen polgárok, a' kik sok okokra nézve hazájokat elhagyni kényszerítették, boldogabb állapotba helyheztesdjenek. Szoros kötelessége a' Kormányzéseknek az, hogy ezeknek még eddig el nem adatott örökségeiket visszaadja, minekutána a' törvény is pártjokat fogja, és minekutána a' Confiscatiók, és sequestrumok is megszűntek.

E' folyó December 2 dik napján ministeriális tanácsot tartott XVIII. Lajos Frantzia Király, mellyben *Monsieur* (a' Királynak testvér öttse) és ennek fiai, az *Angoulemi 's Berry* Hertzegek is jelen voltak; a' következett napon ezek a' Királyi Hertzegek *Berthier* Marschalt *Gros-Boisi* Jószágában meglátogatták.

A' Deputátusoknak (az A. Parlamentumnak tagjainak) 2-ik Decemberi titkos gyűlésében meghatározatott, hogy azok a' Frantzia hadi Tisztek, a' kik azt közöltatják, hogy ők kénytelenek voltak adósságot fizetni, a' részben kielegittessenek, és hogy jussok vagyon annak megkivánására, hogy az ő kénytelenségből tett adósságokat a' Kormányzések kifizesse.

A' Deputátusoknak 3 dik Decemberi gyűlésében azt projectalta annak egyik tagja *Dávid Imre*, hogy a' Királynak azon jussa; melly szerint a' vérszerént való atyafiaknak öszve házasodások meg tiltasson, meg erőssittessen, de hogy a' sógoroknak,

sógornékkal való öszve házasodások megengedtesen.

A' Frantzia hadi erő, a' Párisi Journálok szerint 90 linea regimentből, 15 könnyű gyalog, két granatéros, négy Helvetziai lovas, két karabélyos, négy Helvetziai lovas, két karabélyos, 13 vasas, husz dragonyos, 9 dardás, 15 lovas-vadász- és négy testörző Regimentekből áll: Tudni illik egy vasas Frantzia egy dragonyos, egy vadász frantzia és egy lántsás frantzia Regimentből. Minden első Regiment Király-Regiment-jenek, minden második a' Királyné, minden harmadik a' Delphinus, minden negyedik a' Monsieur, minden ötödik az Angoulemi Hertzeg, minden hatodik a' Berry-Hertzeg Regimentjének nevezetik.

Az a' Deputátusok gyűlésében előfordult igen fontos tikkelly, melly a' Ministereknek számadásokat foglalja magában, 29 pontból áll, és következő nevezetes tárgyakat foglal magában: Minden Minister halálra ítéltetik, a' ki a' Király személyének bátorsága, a' Státus belső és külső boldogsága ellen vét, a' ki a' Státus ellenségeivel egyetért, és a' ki a' Király hatalmat, a' Korona örökséget a' constitucionális hatalmat, és a' Kormányzéknek bátorságát lerontani igyekezik — Minden Minister, a' ki a' maga hivataljában hívségtelen, a' ki a' frantzia nemzet jussait megsérti, meg nem határozott időre tömlőzre büntetődik.

A' Valmi Hertzeg *Marsall Kellermann* a' Strasburgi osztálynak számos esztendőktől való Kormányozója, Parisba hivatott, hogy ottan a' Pairsek avagy a' F.

Parlamentum gyűlésében széke és voksa lehessen. Ez a' 82 esztendős öreg ember hosszas hadi szolgálójában magát igen érdemessé tette. Strasburgban mindenek előtt nagy kedvességben volt, és a' leg szorosabb környülállások közt is úgy tudta magát alkalmaztatni, hogy senkinek ellene panasza nem volt. Az ő igen dicséretesen folytatott hivataljára az *Albuferai* Hertzeg vagy *Marsall Suchet* fog emeltetni, a' ki mint a' Catalóniai Armadiának fő vezére, az utolsó esztendőkhben magát nagyon megkülömböztette; ezt a' hivatali *Marsall Augerena* is kereste, és mennyire szeretete volna. A' Strasburgi Nemzeti Gardisták a' kik a' Frantzia revolucionának kezdetétől fogva mindenkor megkülömböztették magokat, csak nem mindenkor a' várak őrzetében voltak, és 1792-dik esztendőől fogva szüntelen 6—8000. ember szolgálót tettek, es csaknem mindenkor az ellenség szemé előtt állottak, és a' legszorosabb környülállások között is Strasburg városát, sőt az egész Alsátziát megtartottak; következőképen magokat arra érdemessekké tették, hogy a' Fr. Kormányzék reájok figyelmetes, es hálaadó legyen. Ez a' katonaořizet, melly Frantzia Országának válogatott legényeiből állott, magát arra érdemessé tette, hogy a' Királyi Princzek közzül valamellyik tulajdonosává tétessen. De a' helyett hogy jutalmat vet volna, szolgálójából elbótsáttatott, fegyvereitől megfosztott; 's annál fogva nagyon megsomorított, mellyből azt lehet kihúzni, hogy a' Kormányzék onnek a' derék hadiseregnek szolgálóját és érdemeit épen nem ismérte.

Dec. 17-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 261 forintot Váltó-tzedlában. Egy Cs. aranyért 12 forintot 3 1/2 krt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nró. 45.

A' Magyar Kurir 50-dik darabjához.

B é t s.

Régtől fogva nem volt az őszi idő járása olly kedvező és kellemetes, mint az idén. Az elmúlt Nov. holnapja is igen szép és kellemetes volt, de annál is kellemetesebb a' most folyó December holnapja, ugy annyira hogy ha Kalendáriumaink nem volna, nem December, hanem Augustus holnapjában lenni gondolnánk magunkat. Az időnek ez a' járása ugyan a' fakereskedőkre nézve nem igen hasznos, de hasznos azokra a' szegény lakosokra nézve, a' kik a' jelenvaló drága időben igen nagy áron kénytelenítették a' fát venni. Haszon-é az őszi vetésekre és a' jövő esztendőre nézve, azt a' mezeigazdák leg jobban meg tudják itélni, az éntsekély értelmem szerint legjobb 's leghasznosabb, ha az esztendőnek minden része maga törvényes folyamotját megtartja. Ugy hailom, hogy soha annyi fa nem volt a' Bétsi fapiatzokon és környéken mint most, és mivel a' Duna Vize megáradt, még most is sok fát hordanak ide Felső-Austriából és még is szörnyű drágán adják a' fakupeztek. A' mint a' közönséges ujságlevelekből olvassuk az Orosz Birodalomban nints olly kedvező időjárás mint Austriában, és ezen kívül Német Országának egyéb részeiben, ottan még a' mult Oktober-holnapjában jéggel borítottakkb a' folyóvizek, még pedig olly vastag jéggel, hogy azoknak hátokon a' legterhesebb szekerek is szabadon járhattak, de ott is nem mindenütt, hanem csak azon Birodalomnak északi részében, mivel azon Országának déli részeiben, nevezetesen a' Török Birodalommal szom-

széd tartományokban hasonlóképen meleg időnek kell járnai —

A' Fels. Orosz Császár I. Sándor a' Pesti Invalidusok számára b. v. tz. 1000. forintot ajándékozott. Ezen summából két Al-Tisztnek, ugymint *Horvatisch András* Káplárnak, és *Ruzsa* Al-Káplárnak, a' kik az Ö Cs. Felsege nevet viselő Magyar Regimentben szolgáltak, és mind a' ketten nagyon megkülömböztették magukat az utolsó háboruban, egynekegynek. 100. forintot rendelt Ö Cs. Felsege; a' több azon Invalidusok házában lévő katonáknak pedig 800. for., hogy közöttök egyenlően osztattassék fel. —

Magyar Ország.

Kedves Magyar Hazánk közönségesen szeretett Nádor-Ispánya, József Cs. Kir. Fő Hertzeg, a' tudományoknak es tudósoknak különös Előmozdítója, és a' jó erkülsőknek, szorgalmatosságnak, megjutalmazatója, Pesten a' Nemzeti-Museumnak eddig volt Cancellistáját Haliczky Antal Urat annakvalóságos Custossává tenni, 's nékie meghatározott fizetést, rangot, és szabad szállításat rendelni méltóztatott. A' nevezett tudós Hazánkfia e' folyó hólnap 11-ik napján a' Nádor-Ispányi Cancelláriában a' hitét letévén a' petsétes levelet is megnyerte.

Nemes N. Hont-Vármegyének első All-Ispánya, Tek. Kisfaludi Liptay Sándor Ur hazafi szeretete által lelkesítettven, a' Palatinális Huszár Regementnél szolgált, és az utolsó Frantzia háborúban invalidussá lett két vitéznek, két minden adó es jobbágyi

szolgálat alól megszabadított paraszt jóságot örökös jussal ajándékozott, más kettőnek ugyan azon Palatinális Regimentből valónak, a' kik a' Lipsiai örök emlékezetre méltó tsatában magokat mások felett megkülömböztették fejenként 50 forintot ajándékozott V. tzedulában.

Egy Ketskemethi vásáros Zolner Mihály Ur, a' ki Fels. Urunkhoz, és Nemes Magyar Hazánkhoz különös tisztelettel és szeretettel viseltetvén, az elmúlt Frantzia háború alatt, több izben tulajdon költségén uj katonákat és lovakat is állított; ennekfelette pénzel és gabonával is segítette a' Hazát, a' fellyebb említett Huszar-Regimentnek tagjai között azoknak, a' kik megsebesítettvén, a' hadi szolgálatra alkalmatlanokká tétettek, 200 for.; azon Regimentbéli Özvegyeknek, és árváknak 412 for. 24 xr. mindössze 612 f. 24 xr. ajándékozott. Ezekre nézve azon Nádor-Ispányi Huszar Regimentnek Commandója magát kötelesnek tartotta, ezen különös hazafiui szeretetét mind Tek. a' nevezett Vice-Ispány Urnak, mind a' Ketskeméthyi vásáros Urnak közönségessé tétetni, és azon Regiment képeben meg is köszönni.

Méltóságos, *Kis-Rédei Gróf Rhedey Lajos*, T. Biharvármegyének Fő-Ispányi Méltóságát viselő Administrátor Ö. N. ga, és testvér öttse *Kis-Rhédei T. Rhédey Ferentz* Ur azon T. Vármegyének Főszolgabirája, mind a' ketten nagy baráti és tisztelői lévén a' hadi embereknek a' Dioszegben kvártélyozó vitéz és szép Meerveld Ulánus-Regimentje Eskadronjának, az elsőbb egyszer, az utolsóbb kétszer, minden legénynek a' Strázsa-mestertől kezdvén lefelé egy font húst és egy itsze bort ajándékoztak; Méltós. *Klobusitzky Péter* Szathmári Püspök 6 Nagyságais, ugyan azon Regiment Szathmárban kvártélyozó fél-Eskadronyabeli legénységnek holnaponként 30. forint pótolást, az

odaváló ispotálynak pedig 10. f. ajándékozott. Valamint ezen jóltévőknek ugy N. Biharvármegye első All-Ispányának *Kapoltsi T. Domokos János Urnak* adakozásokat háláadó szívvvel vettek a' nevezett vitézek 's magokat köteleseknek tartják a' ket Magyar Haza füle hallottára azt megköszönni.

~~~~~

A' Vátzi Siket-Némák Institutumának adato'tt ajándékoknak folytatása: a' Frauensdorfi közönség, N. Soprony Vármegyében küldött 5 f. 46 xr.; N. Zólyom-Vármegye 37 for. 2 xr.; a' Dunántuli A. C. válló Superintendencia 16 for. 3 xr.; a' Temesvári Sz. Kir. Varosi Magistrátusa 50 for.

1813. *Eszterdöben.*

Azon Institutumnak küldött jóltétemények.

N. Esztergom vármegye küldött 22 f. 48 xr.; azon Institutum Kassájában, részszerint nem nevezett jóltévők, részszerint látogatók tettek le, és a' gyűjtemény által is megsaporított 86 forinttal 36 xr. a' Pomhágeni közönség 15 for. 48 xr.; a' Ragendorfi közönség 12 f. 2 xr.; N. Csongrád vármegye 53 f. 3 xr.; a' Soprony városi Contributionális kassa 20 f. 6 xr.; a' Schöndorfi közönség 15 f.; Keglevich Magdolna Grófné 10. f.; a' Gátsfalvi Pap Schramko Mihály 120 f. testált; Ns. Gömör és Kis-Hont egyesült Vármegyék 25. f. 12 x; néhai Fő Tisztelendő és Méltóságns Zerdahelyi Gábor Besztertze-Bányai Püspök 70 for.; Ns. Posega Vármegye egyik Fő Szolga Birája gyűjtött és küldött 110 f. 54 x; Weinoffer József Pinkafeldi Parochus és Esperest 62 f.; az Egri Érseki Megye gyűjtött és küldött 25. f.